

„Soča“ izhaja vsak petek in velja
s pošto prejemana ali v Gorici na dom
pošiljana:

Vse leto 1 40
Pol leta 20
Četrt leta 10

Pri oznanilih in prav tako „*po-
lanicah*“ se plačuje za navadno tistop-
no vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Za večje drke po prostoru.

SOČA

Posredne številke se dobivajo po
8 kr. v Gorici v tobakarnici v go-
sposki ulici, blizu „treh kron“, na
starem trgu; in nunski ulici; v Trstu
v tobakarnici: Via della caserma št. 3.
in v Ajdovščini pri trgovcu g. Dolencu

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo
uredništvu „Soče“ v Gorici v Hilarijanski
tiskarni, naročnina pa opravištvu „Soče“
na Koroški v Stična - vi hiši št. 10 II
nadstr.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj
se blagovoljno frankujejo. — Delalcem
in drugim neprimožnim se naročnina
zniža, ako se oglase pri uredništvu.

Uradi in slovenski jezik na Goriškem.

Ni res, da govori človek najrajši o tem, česar
ima v obilici; naši kmetje so najrajši tih, kedar jim
dobro letine napolnijo kašče in hrame. Veliko bolj
pogostoma se pogovarjamo in pritožujemo, kedar česa
pogrešamo. Od tod prihaja tudi, da Slovenci vedno
tugujejo zaradi pravic, katere imajo, pa jih jim nočejo
dati. Enakopravnost imajo največkrat na ustih in v
peresu, odkar so ta zakon vsem avstrijskim narodom
razglasili, pa pozabili, da bi ga tudi Slovenci uživali.
Enakopravnost smo pa, samó v tem, da dajemo ve-
like davke in da prenašamo težka bremena, katere
nam nakladajo država in dežele, v katerih bivamo.
Da bi za taka dajila dobivali tudi primernih dobič-
kov, tega še nismo doživeli!

Prvo pravico imamo vendar v tem, da se ohrani-
mo kot narod; kedar izgubimo svojo narodnost, po-
tem se nam ni treba potegovati več za enakopravnost,
katero so vsem narodom podelili, ko so glavne po-
stave utrjevali za vse cesarstvo. Naši nasprotniki so
zares toliko blagodušni, da bi nam radi narodnost od-
vzeli, ker bi se potem z našo zemljo in z našo krvjo
pomnožili in povečali. V teh svojih plemenitih na-
merah in naklepih računajo v veliki meri na našo po-
hlevnost, katere smo žalibog preveč podedovali od
naših očetov in praočetov. Dobro nas poznajo, da se
udamo v vse, kar oni zahtevajo. Oni nas ne poštev-
vajo v svojih načrtih in sebičnih računih, in sklepajo
samo potem, kar je ujem v prid. V naših deželah je
nastavljenih mnogo uradnikov, ki so nam po narod-
nosti tuji in nasprotni. Oni služijo cesarski kruh,
katerega mi plačujemo, ali v srcu pa hrepené delati
za politiko ne naše, ampak svoje narodnosti. Tako
nastajajo naši boji z nasprotniki, ki nam velik del po
uradnikih odtegujejo naše pravice.

Postava zaukazuje uradnikom in raznim gospo-
skam, obnašati se pravično proti nam; postava jim
zaukazuje, občeovati s Slovenci slovenski; ali iz im-
enovanih vzrokov in zaradi naše poblehnosti uradniki
ne govoré in ne pišejo Slovincem v njih jeziku. Ta-
kó se godí, da davkarje na Goriškem, če le morejo,
razpošiljajo v slovenske kraje zaukaze v tujem jezi-
ku, in slovenski kmet se da rubati vsled ukaza, ki
ga mu zabeležijo v tujem jeziku. In ko pride isti
slovenski prostak v davkarski urad, se ponižuje, da
ga še ozmerjavajo v tuščini, in ko se hudujejo nad
njim, se še priklanja, potem ko se je potrudil poštev-
no poplačati denarno breme. Ni čudo, da potem naše
davkarske knjižice zapolnjujejo v tuščini, dasi jim
iste knjižice kažejo tudi slovenske besede. Ni čudo,
če nam pripovedujejo, da uradujejo davkarje na se-
verji naše goriške domovine v nemščini, v Kanalu,
Gorici, Ajdovščini, Komnu pa v italijanščini. In mi
vse to poblehno trpimo; ali, dragi rojaki, tako obna-
šanje in ponižanje ni na pravem mestu. Mi imamo
pravico, da nas vsaj tam ne prezirajo, kjer huda bre-
mena prenašamo in naše dolžnosti tudi natančno spol-
njujemo. Vsa davkoplačevalec ima vso pravico terjati
naznanila in ukazila v slovenskem jeziku. Ali hočemo
morda še kazni trpeti za davke, katerih nam po tuje
naznanjajo? Ali niso že neizogibni davki dovolj težki,
da bi jih nam še pomnoževali s krivico, katero nam
delajo z nemščino in še več z italijanščino? Zares
kazni smo vredni, če si proti takó očitnim krivicam
ne pomagamo.

Enako poblehnost kažemo na Goriškem pa tudi
pri raznih sodnijah. Tudi tu so uradniki vajeni bolj
tuščine nego slovensčine, zlasti ker so večí del tudi
sami na tujem doma. Tudi tu se ne zavedamo svojih
pravic, še potem ne, ko jih nam peščica poštenih urad-
nikov sama kaže in hoče dejansko izvrševati. Zeló,
zeló je kriva naša zanikernost, da nam sodnije izde-
lujejo razna pisma v tujem jeziku, in to v krajih, ki
so sami in v okolica h čisto slovenski. Kanalsko sod-
nijo imajo v naših gorah že od nekdanj za tako, ka-
kor da bi bil kanalski trg kako italijansko mesto iz
srednje, če ne spodnje Italije, in ni nam znano, da
bi se bilo tu kaj ali mnogo na boljše obrnilo. Enako
uradujejo sodnije v Gorici, Ajdovščini Komnu itd. v
italijanščini. Kjer ne gospoduje uradniška florentinšči-

na, premaguje pa nemščina. Najhujše krivice so nam
godé z ital uradnim jezikom, ker v tem jeziku še
izšolani Slovenci niso izurjeni. Tako pa hodijo naši
kmetje ure in ure hoda, da bi jim kdo sodnijska
pisma razjasil, in mnogokrat se zgodi velika škoda,
ker pisem prav ne umemo. Ko bi naši kmetje imeli
ves tist denar, ki so ga izgubili vsled nerazumljenih
pisem, odlokov in obrov, bogati bi bili še po sed-
mih zaporedno hudih letih. Zraven pa imajo potem
še brezpotrebne in pomnožene pravde, ker so se vsled
nerazuma zamotale in zategnile. Ali ni to nesreča za
nas? In vendar bi si lahko pomagali, ker imamo prav-
vico, da terjamo tudi pri naših sodnijah slovensko
uradovanje. Ustmeno z nami morajo slovenski govo-
riti, če tudi tu pa tam slovensčino hudo lomijo. Pis-
meno uradovanje v našem jeziku pa tudi imamo prav-
vico zahtevati. Pravični uradniki so nam že sloven-
ski uradovali pri sodnijah, in ravno goriška mestno
priv. sodnija ima sedaj, kolikor mi vemo, tudi sloven-
ski narodnosti pravičnega načelnika. On se te ustavl-
lja prejemati slovenske tožbe in slovenske vloge, in
kedar mu dojdejo slovenska pisma, jih tudi vestno
slovenski rešuje. Ta načelnik se torej ravna po
zakonu enakopravnosti, in dejansko dokazuje, da im-
amo tudi Slovenci na Goriškem pravico do svojega je-
zika v sodnijah. Mi smo pa sami krivi, ako enako-
pravnosti ne uporabljamo tudi za nas. Mi nimamo raz-
logov pritoževati se tam, kjer nam hočejo biti prav-
vični, kedar sami želimo. Mi se sami bjemó po glavi,
kedar vlagamo pisma na sodnije v tujem jeziku. Če
pa imamo pravico za slovensko uradovanje pri sodnji
goriški, nam je tudi ne morejo odrekati v krajih, ki
so skoz in slovenski. Slovenci v kanalskem, ajdovskem
komenskem okraj naj torej odstranijo svojo pobleh-
nost in zamkernost, pa naj zahtevajo in oddajajo slo-
venska pisma pri sodnijah. Komur se ustavljajo, ta
naj se pritoži, ker ima pravico zato.

Velikokrat potrebujemo odvetnikov, od katerih
je zavisno, kake vloge nam spišejo. Hodimo k takim
odvetnikom, ki nam hočejo služiti v slovensčini, naj
si bodo ti slovenskega ali drugega rodu. Ker je več-
čina tudi slov. odvetnikov zanikerna gledé na sloven-
ske spise, jih sila spameti, da se spreobrnejo, če zač-
nejo n. pr. judovski odvetniki iz spekulacije, če ne
sami, pa po svojih pisarjih, uradovati slovenski. Od-
vetniki ital., kakor slovenski, imajo v svojih pisarnah
nastavljene večidel slovenske pisarje. Ti jim bodo
kmalu pomagali, da se nam bodo spisovala slovenska
pisma, če jih sila pritisne. Ali silo jim moramo de-
lati sami, drugače se ne zganejo, kolikor bolj se na-
hajajo ravno med neslovenskimi odvetniki ali hudi re-
negatje ali pa zagrizeni nasprotniki naše narodnosti.
Pomisliti pa je, da odvetniško opravilo je tudi neka-
ka obrtnija, in da obrtnija zmaga z dobičkom vse
druge ozire. Bodimo torej previdni, pomenimo se med
seboj, da bomo po več občin skupaj hodili po enakih
poteh in za nam pravičnimi odvetniki ali zagovorniki
pravice.

Križ imajo zlasti s politično gospoko tudi naša
županstva. Naši župani se obnašajo, kakor da bi bili
načelniki popolnem samostojnim občinam in soseskam,
ali meje vendar ne poznajo, kje prestaja njih samo-
stojno gospostvo, kedar imajo opraviti s c. kr. okr. gla-
varji. Ko bi bili ti okr. glavarji samostojni gospodje,
bi se utegnili vjemati mnogokrat po potrebah in zah-
tevah občin, ki so v njih okrajih. Ali pogostoma so
nam proti svoji volji krivični, ker jim njih namest-
niki drugače zaukazujejo. Naše razmere so v tem po-
gledu znane že daleč po svetu in ne samo v naši
deželi. Na Dunaji in v Pragi dobro vedó, kako se
godí primorskim Slovincem, kljub temu, da jim hoče
biti dunajska vlada pravična.

Vsled teh razmer se je poslabšalo tudi stanje
naših županstev, in oni občinski tajniki, ki se pred
10 leti gladko slovensko pisali, so se našega jezika
že zopet odvadili, ker ga jim — ni treba rabiti. O-
krajni glavarji so mogočni gospodje, in kedar on-
zahtevajo dopisovanja občinska v tuščini, so gg. žu-
pani takoj poslušni in gg. naši tajniki zgledni pokor-
ni sluge. In tako imamo zdaj na Goriškem županske
urade, ki so večinoma po tuje opravljene. Pomisliti

pa je, da morajo vsled tega vzdrževati bolj gospo-
skajne, kateri hočejo imeti več plačo. Kjer jih ni
dobé, tam pa župani s tuščino pisanimi odloki od
gospo-
skajne ne vedó kaj početi, in zgodi se lahko, da
pisma, ki jih ne umejo, provzročijo občinam mnogo
škode, kakor tuja pisma posumnim kmetom. Župani
se večkrat ne morejo prepričati, ali so jim najeti pre-
biralci dotična pisma prav prebrali. Tako so v lastni
hiši tuji gospodarji, nemščina in še bolj pa italijanščina
je pri nas tudi na to stran v večni spomladi. Samo-
stojni gospodarji gospodarijo s svojimi pomočki, in
kakor se jim najbolje prilaga. Domači jezik je gotovo
najcenejši med jeziki, ker je sad domači, in ga ni treba
po tujih šolah iskati. Komur ni dovoljeno gospodariti
s svojimi pridelki, ta ni sam svoj gospodar, ta je
hlapec, in naši župani so hlapci ravno toliko, kolikor
ne smejo s c. kr. in drugo gospoko po domače ob-
čeovati in uradovati. Samostojnost je tedaj v naših
soseskah na Goriškem le po imenu, in le malo župa-
nov in morda še manj tajnikov imamo, ki bi pogum-
no po domače uradovali in tako pokazali, da na svo-
jem domovanji so oni sami gospodarji.

Prešlo leto so bili neki istrski župani pravi
zgodbe našim slovenskim županom na Goriškem, ko niso
hoteli podeljevati častnih občanstev, kakor pri nas.
V Istri so se znali upreti tudi c. kr. okr. glavarjem,
kjer so sezali ti v njih oblast. Ko je c. kr. okr. gla-
var županu v Voloskem poslal uradno pismo v tujem
jeziku, ga župan ni sprejel, in je odgovoril, da v žu-
paniji, kjer je on načelnik, ne sprejemajo drugih ka-
kor hrvaška, t. j. za Volosko domače osnovana pisma.
Svoj odgovor je dobro in moško utemeljil, in c. kr.
okr. glavar se je udal, in nikdar ni županijo Volosko
nadlegoval s tuščino v uradnih pismih. To se je
godilo lani, in od takrat je občeval c. kr. okr. glavar
v največi prijaznosti z Voloskim županom. In ko se
je c. kr. okr. glavar moral preseliti v drug okraj,
vzel je slovo od Voloske županije v hrvaškem
jeziku v najlepših besedah, ki izrazu je
visoko spoštovanje do Voloskega žu-
panstva. Vsa slovanska Istra je izrekla veselje
nad takim možatim županstvom, pa tudi nad pravič-
nim c. kr. okr. glavarjem.

Glejte, častiti župani po Goriškem, kak zgle-
d imate v županstvu Voloskem, v županstvu tiste de-
zele, kjer se drugače ubogi narod slovenski in hrva-
ški mnogo hujše zaničuje nego v deželi Goriški. Tu
vam je pokazana pot do pravice in do Vašega ob-
našanja, ako hočete slovenskemu domačemu narodu
prav služiti in si častno ime pridobiti pri Slovincih
in vseh pravih državljanih avstrijskih. Vi imate skr-
beti za svojo sosesko s praviimi pomočki, in prvi po-
moček je prek in prek slovensko uradovanje. Tako
se obvarujete domače škode, in narod Vas bo spošto-
val, Avstrija, stara naša domovina, pa bo Vas vesela,
da ne dovolite, da bi vam domačo zemljo izpodnikali
oni sosedje, ki škilijo čez meje našega cesarstva. Kaka
lepa naloga, in kako lahka možatim občinskim za-
stopnikom! Možate županije so vam že dale vzgled
tudi na Goriškem samem; po njih se ravnajte, in
skupno zaporedoma pokažite, da ste Slovenci, pravi
Slovenci in Avstrijanci na domačih tleh! Ohrabrite se!

Avstrijska politika na obalih sinje Adrije.

Dunajski list „Tribüne“, ki je izvrstno uredo-
van in Slovanom povsè pravičen, prinaša pod skoro
enakim naslovom v listu 4. jan. uvodni članek, s ka-
terim moramo naše čitatelje iz več ozirov seznaniti,
kolikor nam to prostor dopušča.

V božičnem tednu, pravi „Tribüne“, govorilo se
je večinoma o Tržčanah, o katerih se v Avstriji le
tedaj kaj čuje, kedar od države kaj potrebujejo ali
pa kedar se s kakim italijanskem (irredentarskim)
šundrom kratkočasijo. Za zabave zadnje vrste je zdaj
slabo vreme, tem ugodnejši pa za one prve vrste, in
vsled tega je tržaška deputacija na Dunaji mnogo več
dosegla, kot je sama pričakovala. Da se pa za ime-
novano mesto mnogi zanimajo, izvira od tod, ker

če si skoro v vsako drugo kobo stopil ter prašal po „enem mičkenem“ (1 kozarček žganja za 5 novcev), da bi ga ne bil dobil. Skrajni čas je, da se temu ostrupljanju ljudstva vsaj kakor tolko v okom pride. Ljudstvo bo drugače bolehalo, hiralu ter fizično, moralno in materijalno propadlo. To bi bil samomor, država bi ne imela več čvstih, zdravih, krepkih udov med narodi. Najgše pa je to, da se tudi mladina (žal! da še celo tako zvanega nježnega spola popolnem ne morem izvzeti) žganju vedno bolj udaja, ter tako vse razvojne in mlade moči v sebi zatira in mori. Zato mora z veseljem vsak človekoljub pozuraviti ukaze sl. vlade, da se žganjarije zatirajo, njih število decimira ter bolj nanje pazi kot do sedaj. Jako obžalujemo pa, da vsi ti in drugi uradni ukazi, plačilni nalogi itd. itd. le v nemškem jeziku k nam dohajajo. Saj bi gospoda vendar morala vedeti, da tukaj nismo v Berolinu, ampak v Tolminu, in da v tolminski okolici živa duša tega jezika ne razume. — Duhovni učitelji pa tudi niso za to postavljeni na deželi, da bi uradniško trdeveratno nemarnost podpirali ter vedno nemške spise slovenskemu ljudstvu tolmačili ter tako pri svojih opravih vedno nadlegovali in motnjeni bili. Zato prav imajo vsi oni, ki taka teutonska pisma zoračajo, ker jih niti brati niti razumeti ne morejo. Prav imajo, in posnemovanja vredni so oni župani, kateri zahtevajo svojo pravice. Nadejam se, da ti boni, draga „Soča“, kmalu zamogel sporočiti, *) da je tudi naše županstvo (ali pa vsaj naša podžupanstva) enak sklep sklenilo. — „In to ni samomor“ — pravi goriški dopisnik „Novic“. Nič ne velja izgovor, katerega je tudi tukaj lansko leto visokopostavljenu uradnik (zdaj je v Gorici) zagovarjal, da nima naš jezik dovolj sposobnih uradniških izrazov (terminologije). Ima jih, ima! Le učiti se jih je treba in nekoliko ljubezni imeti do svojih podložnih, pa bode vse dobro. Vsak začetek je težak, drugo je lahko in konec prijeten. Ali komur je naš slov. jezik mar „en k...č.“ kakor g. M. v Gorici, ta gotovo ne najde dovolj izrazov niti za uradovanje niti za kaj družega. Takim pa, ki tako sovražijo naš jezik, ni potreba da ga poslušajo. Preselijo naj se „svoji k svojim“ in sedanja dunajska vlada, ki hoče „mir narediti med narodi“ bode gotovo njih željam ustregla. In kar se Slovencev tiče, bi takim gotovo tudi z veselim srcem dali slovo, ker nadejam se, da imamo še vrlih slov. uradnikov, katerim je ljub in drag naš materin jezik ter hrepené priti v svojo domovino na delo. Tudi „renegatom“ damo radi slovo, ker je boljše, da se gnjili udje odrežejo od narodovega telesa, nego bi zavoljo njih tudi drugi zdravi udje vedne bolečine trpeli. — Zdaj pa še nekaj od naše pošte.

Videl sem nek poziv od vsjega poštnega urada, po katerem se namerava napraviti na „Mostu“ pri sv. Luciji nova poštna postaja, ter zjediniti potem Grahovo s pošto sv. Lucije, in tako pretrgati poštno zvezo med Grahovim in trgov (ali glavnim gorskim mestom) Tolminom. Vsak, kdor je le eukrat šel s Kneže skozi Klavže na Most, pritrdil mi bo, da bi bilo to nespametno. Zakaj? — Z Grahovega pelje lepa in dobro obiskovana cesta skozi Knežo, Podmelec, Hum, Ljubin in Poljubin v Tolmin. Toraj ima poštni sluga (pót) lepo cesto za hojo in nošnjo v Tolmin in potoma tudi mnogokomu kaj postreže, bodisi, da mu pisma, časnike donaša, davke plačuje itd. itd. Kolovoz pa, ki pelje iz Kneže pred Bače po nekaterih prav nevarnih krajih, je v tako slabem stanu, da v slabšem bitu ne more. Tudi ni nobene vasice prek te poti. Nerazumljivo je toraj, zakaj naj bi se poštni sluga izogibal lepe in dobre obiskovane ceste več gor omenjenih vasij ter hodil po samotni nevarni grapi k sv. Luciji? — Ali se mar še nikdar ni slišalo, da bi hudobni tolovaji pošte na samotni ne napadli in okradli? — Vrh tega je v Podmelcu županija, šola in podžupanstvo, ki imajo včasih s tolminskimi in drugimi uradi nujna opravila, katera more tudi poštni sluga opraviti. In tukajšnjim trgovcem pride vsakdanja pošta tudi prav. Sploh naj obračam stvar, kakor hočem, nerazumljivo mi je, zakaj se namerava pretrgati poštna zveza Grahovo s Tolminom. **) Zato se nadejam, da bo dotični poštni uradnik, kateremu je prišel ta poziv, na dotičnem mestu razmere razjasnil, ter da bo ostala pošta „in statu quo“ — ker mislim, da je pošta za ljudi in ne za pošte, samotne nevarne grape. Neobhodno potrebno pa je, da bi sl. c. kr. postuo ravnateljstvo napravilo v Podmelcu „skrinjico“ za časnike in pisma, kakor je do sedaj pri sv. Luciji, ter naročilo grahovskemu poštnemu slugi, naj tukaj sprejema in oddaja za podmelško okolico namenjena pisma itd. To vsakdo tukaj želi — a jaz pravim: „Prosimo, in se Vam bo dalo“.

Politični pregled.

Kakor je bilo že poročeno, drž. zbor bo imel zopet svojo 1. sejo 20. t. m. Avtonomi-

*) Lepo upanje; naj se le kmalu vresniči — sosecki Vaši sami v prid in drugim v zgled. Ur.
**) Ne verjamem, da bi bilo to delo 2 nasprotnih strank, katerih glava stauuje ens v Tolminu, druga pri sv. Luciji? P.

stični listi nasvetujejo poslancem naše stranke, da si osnujejo določen program, po katerem naj se ravnajo v vseh slučajih, ko bodo levičarji zavratno napadali vlado in desnico.

Na Dunaji so se te dni posvetovali ministri naši, ogrski in skupni o važnih prašanjih, zlasti pa tudi o Bosni, Hercegovini in pred vsem o dalmatinskih ustajnikih ali, bolje rečeno, o razbojniških četah. Ni pa res, da bi skupni vojni minister odstopil, kakor so po novinah razglašali.

V Dalmaciji po hribih nekaj vre, posebno v Hercegovini je velik nemir. Zanesljivih poročil pa še ni o tem, ali so uporniki navadne tolovajske čete, ali pa z našo vlado nezadovoljni prebivalci družih stanov. Pozornost vlade je uže obrnena na te nemire, posebno kar so bili ubiti štirje žandarji; pričakovati je, da se bodo homatije poravnale ali upor zadušil če treba, s silo, tako da ne bo dolgotrajnih prask in prelivanja krvi. Črnagora je izrekla, da upornikom ne bo dajala nobene zaslombe, in ker se v Bosno in Hercegovino in Dalmacijo pošlje zdaj zadostna vojaška moč, bo morda upor naglo zadušen, ako ne velja naši upravi.

Uradni list „Reichsanzeiger“ v Berolinu prinaša razpis cesarjev, podpisan tudi po knezu Bismarku, od dne 4. t. m., kateri bo vzbujal pozornost politikov po vsem omikanem svetu. V tem razpisu povdarja se v prvi vrsti samostalnost ustavnih pravic kraljevih, zgodovinske razmere med kraljem in ljudstvom, potem pa nadaljuje: „Moja volja je tedaj, da se tako na Pruskem, kakor v zakonodavnih zborih države nad mojim in mojih naslednikov pravico, da osebno vodijo politiko moje vlade, nikakoršni dvom ne dopušča ter se menjenju oporeka, kakor da bi bila na Pruskem zmiraj obstoječa, v članu 43. ustave izrečena nedotakljivost kraljeve osebe ali pa to, da je treba mojim vladnim činom odgovornega protipisa — odvzela naravo samostojnosti kraljevih sklepov. Nalog ministrov je, to kraljevo pravico strogo varovati, enako pa pričakujem od vseh uradnikov, ki so mi prisegli zvestobo. Nikakor nečem kratiti prostih volitev, pa za tiste uradnike, katerim je izvrševati moje vladarske ukaze ter se jim more po disciplinarni postavi služba odvzeti, obsega po službeni prisihi sprejeta dolžnost tudi zastopanje politike moje vlade pri volitvah. Zvesto spolnevanje te dolžnosti pripoznal bom z zahvalo in pričakoval bom od vseh uradnikov, da se z ozirom na njihovo prisego zvestobe pri volitvah zdržijo rovanja zoper mojo vlado.“ — Kaj bi neki naši „ustavoverci“ rekli, ako bi naša vlada kaj takega ukazala? Avstrijski judje in nemški nacionalci se silno hudujejo nad tem razglasom, ker nimajo upanja doseči kmalu moralne podpore iz Pruslie.

Italijani so v rimskem panteonu, kjer je prejšnji kralj pokopan, demonstrativno obhajali 4. obletnico po njegovi smrti.

Italijani se vendar bojé, da bi druge vevlasti ne začele zaresno pretresovati papeževega prašanja, ki bi se utegnilo rešiti Cerkvi ugodno.

Gambetta se dalje bolj utrjuje na Francoskem; njemu prijazni listi Francijo in njega proslavljajo.

V Rumuniji se je vzbudila zopet živa agitacija proti judom.

Turčija pomnožuje svoje vojne čete v severni Afriki. Francozi seveda niso zadovoljni s takim postopanjem Turčije.

V Egiptu so tudi reči zamotane, in ne ve se, ali se ne bodo evropske vevlasti še dalje mešale zarad te zemlje.

Domače stvari.

Naročnike „Soče“, ki so še na dolgu, opominjamo še enkrat, naj storijo svojo dolžnost. Opravišstvo „Soče“.

Dražba časopisov v podružnici Goriške čit. bo še le v nedeljo 15. t. m. ob 11. uri dopoldne.

„De Nótre Dame“, dekliški zavod šolskih sester v Gorici, je dosegel pravico javnosti.

Vreme lepo, dà prekrasno imamo sedaj v Gorici, in kakor se vidi, po podnebnih razmerah tudi drugod. Kako topla zima mora biti v naših Brdih, je posueti iz denašnjega dopisa iz Gradnega, od koder nismo dobili samo prelepih cvetic, ampak tudi na pol dozorel grah. — Goriški dopisnik „Novic“ ima, v zmislu denašnjega sestavka „Sočinega“, iz istih vzrokov primorsko ugodno podnebje za tako, ki je Slovincem nevarno.

Goriške čitalnice udje so imeli prešlo soboto domači večer s petjem in godbo. Zabava je bila neposliljena, dostojna, in reči se mora, da je bil začetek z novim letom prav srečen. Enaki večeri se bodo prirejevali vsako soboto, in je želeti, da počasté te preproste veselice tudi zunanji udje, ki imajo takó priliko spoznavati in razgovarjati se med seboj in med znanimi in še neznanimi udi in njih družinami. Prihodnji domači večer bo, kakor smo slišali, izjemoma ne to soboto, ampak v nedeljo, in bo ta večer plesna zabava. V čitalnici je skrbljivo tudi za vsakotero gostilniško potrebo. Y.

„Avstrijsko Primorje“, od Karla Coroninija. Čisti dohodki so namenjeni kopalšču za žovaste v Gradu (Grado). Cena 20 kr. Tisk Hilarijanske tiskarne v Gorici. S tem napisom je izšel 1 polo debel snopič, v katerem je natispena izvirna nemška pesem imenovanega pesnika in njene prologe v ital., laški (furlanski) in slov. jezik. V slov. jezik je pesem preložil I. Ciuperman. Pesem kaj lepo označuje posebnosti naše dežele, ki združujejo v sebi moči in sadove severnega in južnega podnebnja.

Interesantne novice. Ravno nam je v roke došel zelo važen dekret, od dne 4. t. m. št. 17224, s katerim tukajšnje c. kr. okr. glavarstvo uničuje sklep starešinstva šemparskega od 19. nov. prešlega leta gledé slovenskega uradnega jezika. Navedeni vzroki so taki, da bodo gotovo celo Slovenijo zanimali. Ta novica bo pripravna, da jo naš drž. poslanec objavi na svojem mestu. — Tudi se nam je poročalo, da, izobražen tajnik, ki se prištevava narodnjakom v D., dopisuje zelo rad laško, daš dvomimo, ali razume dotični jezik popolnem ali ne. Zelo neverjetna se nam dozdeva tudi ta novica, da bi bila dva slovenska župana v nekem pol. uradu laške dopise vložila. Ako je vse to zadnje istina, se bomo prepričali in dotične može javno imenovali v listu.

Za tržaško razstavo je goriška kupčijska in obrtnijska zbornica ustanovila poseben pododbor glavnemu odboru tržaškemu. Na ta pododbor naj se obrnejo vsi naši trgovci in obrtniki, ki hočejo odposlati kaj svojih obrtnijskih in kmetijskih pridelkov in izdelkov na razstavo. Oglase naj se pa do 15. februarja 1882. Pododbor bo skrbel tudi za zaupne zastopnike, kdor jih hoče imeti pri razstavi. V obče bo dajal pododbor vsa pojasnila in poročila o trž. razstavi.

Škof Dobrila je bil poslednji čas že znatno okreval; ali žalostno novico nam poročajo, da se mu je bolezen povrnila in še shujšala. Bati se je prav hudega. Prežalostno pač je to poročilo za vse primorske Slovence.

Cesarski darovi. Znano je, da cesar pri vsaki potrebi, nesreči in dobri napravi prvi in najzdatnejše pomaga. Te dni je podaril iz svojega premoženja: za pogorelce v Cirkljah 400 gold., za grelne sobe v Trstu 200 gl., za povečanje pokopališča v Hrušici Podgradom 200 gold.

Deželne naklade za Goriško in Gradiško je cesar potrdil za leto 1882. Pobiralo se bo za zemljiško-odvezni zalog 90/0, za deželni zalog 120/0 k neposrednim davkom in 200/0 doklade k užitni od vina, mošta in mesa, in tudi 50 kr. od vsacega hektolitra na drobno prodanega piva.

Za Istro pa so potrjene te le doklade: za zemljiško-odvezni zalog 120/0, za deželni zalog: 250/0 doklade k neposrednim davkom, potem 1000/0 doklade k užitni od mesa in vina; 10 gold. in 2 kr. od vsacega na drobno prodanega hektolitra žganih pijač, in 1 gl. 70 kr. od vsacega na drobno prodanega hektolitra piva.

Za Nabrežino imenovan je učiteljem gospod Ivan Tomšič, dozdaj učitelj v Biljah. Ta, upamo, ne bo vodil občinskih zastopnikov v Trst.

Kmet. čitalnica v Podmelcu imela je dne 8. t. m. občni zbor. Pri volitvi v odbor so izvoljeni: Anton Bratina, kapl., predsednik; Anton Kuštrin, podžupan, podpredsednik; Ivo Krajuik, učitelj, blagajnik; in odborniki: Ivan Kuštrin, Martin Golja, Štef. Božič, Luka Brelih.

Katoliško-politiška čitalnica v Čepovanu ima svoj četrti občni zbor dne 22. januarja t. l. Dnevni red se bo vršil po določbah društvenih pravil. Po dokončanem občnem zboru bo beseda v dvorani g. Anton Kafol-a po naslednjem sporedu:

1. Godba; 2. pesem: Mornar, uglsb. Aug. Leban; 3. deklamacija; 4. pesem: Slavjanka, uglsb. Srečko Carli; 5. godba; 6. igra; Odrtnik; 7. godba; 8.

pesem: Oče, pojdite domu, ugl. p. A. Hribar, 9. črne podobe. K občnemu zboru i k besedi vljudno vabi družtvenike i prijatelje družtva odbor.

Dopolnilna volitev v Trstu namesto odstopenjšega dr. Rablna bo 1. februvarija. Nič se še ne vé, kdo bo izvoljen na njegovo mesto. Tržaški prijatelji stare ustavoverske stranke razglašajo po dunajskih svojih listih, kdo bi bil najsposobniši za združeno levico, ne upajo pa, da bi pristopil k fakcijazni opoziciji.

Delavsko podporno društvo v Trstu je bilo napravilo v prostornem gledišči prešlo soboto veliko besedo in veselico. „Soča“ je zadnjič izšla prekasno, da bi bila objavila obširen program, ki se je, kakor beremo po listih, prav dobro izvrševal. Imel je zato namreč tudi kaj spretnih močij. Ker je bilo slabo vreme, ni bilo došlo toliko občinstva, kolikor ga je bilo želeli, in zaradi tega so tudi dohodki manjši. Drugače se pa listi pohvalno izražujejo o moralnem vspehu, ki ga je društvo doseglo. Naj se kmalu enako društvo tudi v Gorici porodi!

Bar. Mihael Zois, posestnik brdske grajščine pri Kranji, je umrl 7. t. m.

Dr. Valentin Štampihar je odprl v Ljubljani lastno odvetniško pisarno. Ker je vrl rodoljub, pomnožil je krajskim narodnjakom upanje, da bode v svoji pisarni načelno gojil slovenščino, katera je po besedah „Sl. N.“ med ljubljanskim odvetništvom le pičlo zastopana. To pa je še bolj čudno, nego enake razmere v Gorici.

Vesteneck contra „Tribüne“ Dne 12. t. m. pričela se je pred dunajskimi porotniki obravnava v zadevi Vestenecka proti avtonomističnemu časniku „Tribüne“, kateri slednji je za vse članke, katere je objavil o vitezcu Francelnu, nastopil dokaz resnice. K tej obravnavi za priče so pozvani: gg. Svetec, Koblar, dr. Poklukar, dr. Vošnjak, Lapajne, a tudi Schrey in Kaltenecker, in bo gotovo zanimiva.

Novo posojilnico so ustanovili 8. jan. v Mariboru po zgledu drugih posojilnic. V ravnateljstvo so bili izvoljeni med drugimi: odvetnik dr. B. Glančnik (za ravnatelja), dr. F. Radej, notar in dež. poslanec, dr. Ferk, zdravnik i. d. V nadzorstvu sta tudi: odvetnik in dež. posl. dr. Dominkuš, prof. dr. Gregorec. — Ravnateljstvu se je naložilo, da ima preskibeti vkupljenje zadruga in vse pripraviti, da začne zadruga kmalu delovati. Slava možem, ki so se lotili dela! kličemo tudi mi, in želimo, da bi stopili tudi gorški rodoljubi v to vrsto. Isti dan so sklepali na istem shodu tudi o pravih političnega društva za slovensko Štajersko. Načrt se je izročil v končno uredovanje posebnemu odseku, v katerem so se izvolili gg. dr. Dominkuš, dr. Radej, dr. Gregorec, dr. Glančnik, Simon, dr. Gregorič iz Ptuja in dr. Srnc iz Celja. Društvo je namenjeno za ves slovenski Štajer in ima razširjati med slovenskim ljudstvom politično in gospodarsko izobraženje, vzbujati narodu zavest, braniti politične in državljanske pravice slovenskega naroda in pospeševati ustavni razvoj avstrijske države na krščanski podlagi.

Društvo bode v ta namen sklicavalo občne zbere, javne shode in tabore po slovenskem Štajerskem, izdavalo politično- in gospodarsko-poučljive brošure in ustanavljalo na kmetih knjižnice, iz katerih si ljudstvo lahko za branje izposojuje knjige. Letnina bode znašala jeden goldinar na leto. Društvene zadeve opravlja odbor 11 udov, med katerimi jih mora sedem v Mariboru stanovati.

Predsednik nadsodnije graške Slovence skoro vsak teden nadleguje z drugačnimi razglasi; že sami odvetniki ne vedo več, kakó bi postopali. „Sl. Narod“ pravi, naj bi se graška sodnija odpravila in naj bi bila nadsodnija tržaška za vse Slovence, razun Korošcev, kateri naj bi spadali pod nadsodnijo v Insubruku. „Sl. N.“ meni, da bi se potem utrdil slovensk element v Trstu. Ta nasvet bo treba premišljevati, ker kaže tudi na varčno pot, sedanji vladi imenitno vodilo.

„**Pobožni vzdih**“, maša za sopran, alt, tenor in bas; vglasbil Avgust Leban, 30. maja 1879. v Gorici umrl c. kr. učitelj.“ Tako bode naslov latinski maši, katera izide v Avgsburgu na Bavarskem, ako dobode ondešnji zaožnik povoljuc število naročnikov. Maša le-ta, katero so glasbeni strokovnjaki pohvalili, imela bode tudi nemšk in vlašk naslov in bode stala za naročnike s partituro in glasovi vred 1 for. 20 kr. Pozneje se bode dobivala v bukvarnicah po 2. fior. Gospodje, ki se mislijo na to glasbeno delo naročiti, naj se z listino kmalu oglašijo pri bratu skladateljevem, g. Janku Lebanu, učitelju v Lokvi (Cognale) via Divača.

„**Archiv für Heimatkunde**“ ki ga izdaja g. Franc Šumi v Ljubljani, prišla je na svitlo druga pola prvega zvezka. Cena vsaki polji je 30 kr., in naj se naročnina pošilja za 6 pol skupaj g. izdajatelju na kongresnem trgu št. 13.

Delo je trudapolno in našim strokovnjakom priporočila vredno.

„**Brencelj**“ v lažnjivi obleki izhaja po enkrat na mesec v Ljubljani; kedar ga prebere in ne konfiscira policija, velja za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 50 in 80 kr. za četrt leta. Njegovo uredništvo in opravništvo je v ključarskih ulicah 3 v Ljubljani. Brencelj je edin slovensk humorističen list, se krepko drži, pošteno podučuje in razveseljuje, in je vreden, da se tudi po naših krajih obilniše razširi.

„**Ljubljanski Zvon**“ in „**Kres**“ sta prinesla v 1. svojih letošnjih številkah začetke prelepih spisov in kaj podučnih sestavkov. S tema listoma smo dospeli na stopinjo, kjer se začneja tudi slovenski omkance učiti in izobraževati v domačem jeziku. Mnogo naukov domašata, kateri so nam kot nestrokovnjakom novi ali pa taki, ki naše dosedanje znanje dopolnjujejo. Ko bi imeli mi prostor večji, dokazati bi hoteli svoja priporočila iz posameznih sestavkov. Hvala pisateljem v imenu bralcev, kateri naj se listoma množé in množé!

NAJBOLJA IN NAJCENEJA

OBLEKA ZA GOSPODE,

dečke in otroke, suknje za gospé,
waterproof in zimski plašči (dolmani)

dobivajo se zmerom v največem izboru
pri

IG. STEINER-JI V GORICI

poleg škofijske palače.

Ondi tudi vseh vrst obleka za p. n. duhovščino, raznovrstne naprave, kakor plašči za dež, katerih voda ne premoči, najboljši izdelek, gomaše, popotni kožuhli, lovske suknje, muš za dame, popotne kape itd.

Naročbe se po meri takoj in elegantno izvršujejo.

Muštri franko, kdor jih želi.

Naznanilo.

Podpisani si šteje v dolžnost naznaniti, da prevzame s 1. januarijem 1882 lekarno „Pri Materi Božji“ v Korminu, in bo njegova največa skrb, imeti vedno najbolj frišna zdravila iz samo čistih kemičnih izdelkov in najboljših drog, in da ne bo nič opustil, samo da p. n. prejemnike zadovolji.

A. Franzoni,
kemik in lekar,
bivši ravnatelj lekarné Pontoni-jeve v Gorici.

Božjast

ozdravlja pismeno specialni zdravnik **dr. Killisch** v Draždanih (Dresden, Sachsen) Za velike vspehe (8000) velike medalje znanst. društ. v Parizu.

Poslavljen 1879 v Lincu in Toplicah s srebrno medaljo.

C. kr. izklj. priv. dunajska nepremočljiva

UNIVERZALNA MAST ZA USNJE

OD KAROLA RUSSA & Co.

Od visokega c. k. deželno-brambenega ministerstva potrjena in pri c. k. vojni vpeljana kot pripoznano najboljšo ohranilo usnja.

Čevlje, škornje, usnje pri vozoh, jermeni, naj si še takó trdi, pusti ali razpocani, postanejo že po enkratni rabi mehki kot zamet in vlačni, popolnem nepremočljivi, temno črni, svetli in vstrajno močni.

1 škatljica za poskušnjo po 50 kr., 1 škatljica — 1/4 kgr. po 1 gl., 1 škatljica — 1/2 kgr. 1 gl. 60 kr., 1 škatljica — 1 kgr. oo 3 gold.

Ta mast za usnje dobiva se samo pri posostniku predpravitve **KAROL RUSS & Co., Wien, IV., Apfalgasse N. 6.** Cervinjan: pri **FRANCU DROSSI.**

Preklic.

Preklicovaje pooblastilo dne 30. decembra 1881 izročeno gosp. Angelu Forčesin-u, opozorila p. n. občinstvo, da vsaktera vplačila, odrajtana imenovanemu gospodu, so neveljavna, ker ta ni sprejel podeljene mu službe.

V Solkanu, 8. jan. 1882.

Za užitnisko solidarno družčino goriške okolice.
ANTON MOZETIČ.

Naznanilo.

Zavarovalna družba

Ogrsko-Francoska

je imenovala za svojega glavnega zastopnika za grofijo Goriško-Gradiško gosp. **FERDINANDA CANDUTTI-JA** bivajočega v Gorici na Travniku št. 9.

Čudovite kapljice

Sv. Antona Padovanskega.

To priprosto in naravno zdravilo je prava dobrodejna pomoč in ni treba mnogih besedi, da se dokaže njihova čudovita moc. Če se le rabiyo nekoliko dni, olajšajo in preženejo prav kmalu najtrudoviteše želodčne bolezni. Prav izvrstno vstrezajo zoper hemoroide, proti boleznim na jetrih in na vranici, proti črevesnim boleznim in proti glistam, pri ženskih mesečnih nadležnostih, zoper beli tok, božjast, zoper arcopok ter čistijo pokvarjeno kri. One ne preganjajo samo omejenih bolezni, ampak nas obvarujejo tudi pred vsako boleznijo.

Prodajajo se v vseh glavnih lekarnah na svetu; za naročbe in pošiljave pa edino v lekarnici **Cristofoletti** v Gorici, v Trstu v lekarni **C. Zanetti** in **G. B. Rovia.** Ena steklenica stane 30 novcev.

Proti napenjanju, želodčni kislini hemorojdom, telesnemu zabasanju, jetrni in zolčni bolečini, nečisti krvi, **krvnemu natoku,** proti glavi in psim.

Po specialnem zdravniškem predpisu narejeno.

Glavni deli: Ekstrakti iz švicarskih medicinalnih zelišč.

Koristneje in ceneje kot vse **kislevode.**

Lehno topeče. Rabljivo za bolnike vsake starosti.

Absolutno neškodljivo.

Prospekti, ki med drugim obsezajo tudi mnoge sodbe iz strokovnjaških krogov o vplivu in neškodljivosti, se dobijo v doli naznanjenih lekarnah zastoj. Izrečno naj se zahtevajo lekarnarja **Rihard Brandt-a švicarske kugljice,** ki se dobijo le v kosistrenih dozah, s 50 kugljicami a m.

1.— in v manjših dozah po 15 kugljic a 30 pf. Vsaka škatljica pravih švicarskih kuglic mora imeti gornji etiket, beli švicarski križ na rudečem dnu predstavljajoč in podpis izdelovatelja. V Gorici; lekarnik **J. CRISTOFOLET TI.**